

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №17 (68)
ЛІСТАПАД 2017 ГОДА

ПАМЯЦЬ

У ПАМЯЦЬ ЗАГІНУЛЫХ – КРЫЖЫ

12 лістапада сябры грамадзянскай ініцыятывы «Хайсы» і неабыякавыя да мінуўшчыны грамадзяне, якія ствараюць народны мэмарыял памяці рэпрэсаваных, абазначылі ўскраек расстрэльнага лесу чатырохмэтровым мэталёвым крыжам з надпісам «Ахвярам сталінскага тэрору 1937-1940».

Якраз тры гады таму ў гэты дзень праз сродкі масавай інфармацыі грамадзкасьць ўпершыню даведалася пра пахаваньні рэпрэсаваных, знойдзеныя віцебскімі актывістамі ў лесе за некалькі кілямэтраў ад вёскі Хайсы.

За гэты пэрыяд ініцыятыўныя грамадзяне пасьпелі зрабіць нямала: 34 крыжы памяці, указальнікі, шыльды з надпісамі, дзесяткі апытаных сьведкаў, аўдыё- і відэаматэрыялы ўспамінаў мясцовых жыхароў, якія чулі пра масавыя расстрэлы і пахаваньні ў сваім лесе. Ля кожнай магілы — асобны драўляны крыж. Чатыры мэталёвыя крыжы з шыльдамі пастаўленыя з абодвух бакоў лесу ля дарог, па якіх вазілі рэпрэсаваных. Крыж, усталяваны цяпер, — самы вялікі.

Акрамя мужчынаў, якія талакой усталёўвалі крыж, паглядзець на сягоньняшнюю дзею прыехалі хайсоўцы Зьміцер Ганчароў, Тамара Юркайць, Тамара Дзеравянка. У кожнага зь іх свая гісторыя, свае ўспаміны пра сталінскія часы. І калі 89-гадовы Зьміцер Ганчароў бачыў падзеі на ўласныя вочы, то жанчыны прыгадваюць пра перадваенныя зьнішчэньні ў лесе зь пераказаў іх бацькоў і родных.

Распавядае Тамара Юркайць (1949 г. нар.), былая старэйшына вёскі Хайсы:

— У дзяцінстве я была вельмі цікаўнай дзяўчынкай. Я добра памятаю падзеі мінулага, пачынаючы з трох гадоў. Памятаю нават лепей, чым тое, што было год таму. Недзе з канца 50-х прыгадваю размовы старэйшых на кухні. Я слухала дарослых і запаміняла. Бог даў мне добрую памяць, і я памятаю тыя размовы.

Так, у гэтым лесе было забіта і пахавана шмат людзей. Зьняволеных вазілі на машынах якраз каля дому майго дзядзькі Пятрака Малашэнкі. Як ён распавядаў, з надыходам ночы пачыналі ісьці машыны, а затым празь нейкі час зь лесу чуліся стрэлы: та-та-та-та.

Я лічу, што вы пачалі вельмі высакародную справу. Вы ўсё правільна робіце! Гэта добра, што вы памятаеце пра тых людзей, што сышлі і глядзяць на нас зь неба. Я лічу, што гэтыя крыжы супакояць іхныя душы. Моладзь гэтага можа і не разумее, а з узростам пачынаеш думаць па-іншаму. І я кажу вам, як людзям, — вялікі дзякуй і нізкі вам паклон!

Нават нашыя жанчыны, якія ходзяць у ягады, нармальна ставяцца да ўсталяваных крыжоў. Яны кажуць: «Я сёньня была ў лесе, паклала да крыжоў печыва, паклала цукеркі».

Мы ж хрысьціяне і ведаем, што наведваць могілкі — гэта дабрадзейная справа. Пастаўленыя крыжы нікому не замінаюць. А калі дзяржава хоча весьці раскопкі, няхай капае. Я тое казала на сустрэчы ў Мазалаўскім сельскім савеце і зараз скажу. Пра тое, што тут немцы ў часе вайны не расстрэльвалі, я чула ад сваіх родных. Іхныя размовы падчас суботніх пасядзелак пасьля лазьні тычыліся толькі рэпрэсіяў, якія яны называлі «яжовымі рукавіцамі». Гэта наша гісторыя, і мы мусім пра яе памятаць.

Памятаючы, на жаль, толькі грамадзкія актывісты ды вяскоўцы з навакольля. Мясцовая ўлада пакуль ігнаруе ініцыятыву грамадзянаў па ўшанаваньні памяці рэпрэсаваных і не жадае атаясамліваць знойдзеныя парэшткі з часамі сталінізму.

С. Горкі
«Віцебская вясна»

ПРАВАПАРАДАК

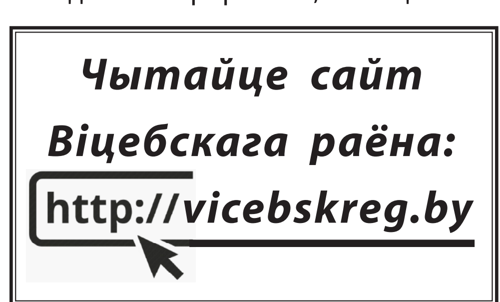
ДОБРОВОЛЬНАЯ ОХРАНА ПРАВОПОРЯДКА

В Витебском районе проводится работа по охране правопорядка с участием добровольных дружин. За девять месяцев текущего года их членами совместно с участковыми инспекторами милиции райотдела внутренних дел задержаны за административные правонарушения 9 граждан, дружинники приняли участие в 14 профилактических рейдах.

Начальник ООПП Витебского РОВД Сергей Субботин рассказал, что на территории района зарегистрировано 16 добровольных дружин, созданных при сельисполкомах. В составе общественных формирований — 229 человек.

— Члены добровольных дружин привлекаются на дежурство в основном в праздничные и выходные дни при проведении массовых мероприятий, дискотек в сельских Домах культуры, — отметил Сергей Владимирович, приведя в пример работу дружинников, которые вместе с правоохранителями стояли на страже общественного порядка на районном фестивале-ярмарке тружеников села «Дажынкі» в г.п. Яновичи. — Наиболее пристальное внимание — вопросам безопасности граждан при проведении культурно-зрелищных, увеселительных, спортивных мероприятий.

Для главного бухгалтера Яновичского сельисполкома Галины Ткачевой и делопроизводителя Елены Ивановской выход в составе дружины далеко не первый. Добровольцы, как на подбор — милые, улыбчивые. Перед дежурством — обязательный инструктаж и указания участкового инспектора милиции. И только после этого отряд готов к выходу в народ. Владимир Крисанов, старший участковый, обслуживающий Яновичский сельсовет, характеризует добровольцев, как своих первых помощников, которые оказывают содействие в работе с населением на административном участке. Женский «батальон» совершает обход микрорайона, оценивая криминогенную обстановку.

Для эффективной работы добровольных дружин Витебским РОВД оказывается постоянная практическая помощь руководителям предприятий, председателям сельисполкомов по организации работы общественных формирований, направлена правовая база Республики Беларусь, регламентирующая их деятельность, регулярно проводятся занятия.

Ежегодно подводятся итоги смотра-конкурса на звание «Лучшая добровольная дружина». По результатам работы за 2016 год его удостоено общественное формирование Яновичского сельисполкома.

Татьяна Диканова
«Жыццё Прыдзвіння»

ЭКАЛОГІЯ

ЖЫХАРЫ ДАБРЭЙКІ ЗА ЧЫСТАЕ ПАВЕТРА

Гэтак званыя глеевыя ставы, у якіх адстойваюцца сьцёкавыя адкіды, разьмяшчаюцца пад Віцебскам з 1968 году і займаюць каля 48 гектараў. Але толькі сёлета было вырашана наладзіць перапрацоўку адстою ў кампост.

Справа неабходная і карысная, сьцвярдзяць замоўцы праекту. Але агульную мову з жыхарамі сумежнай Дабрэйкі знайсьці ня могуць. Альбо — ня ўмеюць.

— Проста сказалі, што калі мы не дамо згоду на пабудову пляцоўкі для кампаставаньня, то ўсё гэтае лайно са ставоў пацячэ ў вёску. Атрымліваецца, што выбару няма. Але застаецца шмат пытаньняў, — кажа жыхарка вёскі Дабрэйка Ірына Стацэнка.

«Справа народнагаспадарчага значэньня»

Замоўцам будоўлі выступіла прадпрыемства «Віцебскавадаканал». Згодна з праектам, пляцоўка мусіць вырашыць пытаньне выкарыстаньня асадкаў сьцёкавых водаў ачышчальных сыстэм каналізацыі Віцебску. Пляцоўка для кампаставаньня адкідаў разьмесьціцца на адкрытым паветры на тэрыторыі глеевых ставоў у раёне вёсак Дабрэйка і Паўловічы (1 км ад Віцебску) і зойме 2,86 га.

Мяркуецца, што на ёй будзе перапрацоўвацца 26,4 тыс. тон асадкаў за год. Тэхналягічны працэс будзе складацца з падрыхтоўкі сумесі (у якасьці напаўняльнікаў — пілаваньне, салома, торф ды інш.), біятэрмічнай апрацоўкі і высьпяваньня кампосту. Атрыманы кампост пойдзе на сельскагаспадарчыя патрэбы (угнаеньне).

Аўтары справаздачы аб узьдзеяньні на навакольнае асяродзьдзе сьцьвярджаюць, што такое выкарыстаньне глеевых асадкаў «мае важнае народнагаспадарчае значэньне». І запэўніваюць, што дадзены праект ня толькі актуальны і экалягічна небясьпечны, але і найбольш аптымальны з усіх варыянтаў.

Жыхарка: А што будзе, калі гэта лайно пачнуць варушыць?..

Ірына Стацэнка кажа, што ў Дабрэйцы і так нядобра пахне ад ставоў. А калі зьявіцца пляцоўка, то смурод будзе невыносным.

— Цяпер пакутуем найперш ад паху серавадароду, а пасьля будаўніцтва дадасца яшчэ і мэтан.

Асноўным забруджвальнікам, паводле праекту, сапраўды выступае мэтан. Меркаваны сукупны выкід забруджвальных рэчываў у атмасфэру з плянаванай пляцоўкі складзе больш за 129 тон за год. Плюс — выкіды з уласна глеевых ставоў (75 т/год).

Санітарна-ахоўная зона: 50 мэтраў проста зьелі?

Ірына зьдзіўленая таксама вызначэньнем у праекце санітарна-ахоўнай зоны. Паводле праекту базавая санітарна-ахоўная зона мусіць складаць 500 мэтраў (чырвоная рыса на фота ніжэй). Між тым, распрацоўшчыкі адзначаюць у апісаньні праекту, што бліжэйшая забудова знаходзіцца на адлегласьці 450 мэтраў.

— Як гэта зразумець? 50 мэтраў проста зьелі? — абураецца наша суразмоўца.

Паказвае, што на сытуацыйнай мапе праекту мяжа санітарна-ахоўнай зоны праходзіць у адным месцы пад прамым

(працяг на стар. 2)

ЭКАЛОГІЯ

(пачатак на стар. 1)

вуглом.

— Атрымліваецца, у іх вецер пад прамым вуглом лётае? — спрабуе жартаваць Ірына.

Але больш за ўсё жыхарку Дабрэйкі абурае той факт, што, паводле гэнпляну забудовы вёскі, людзям зараз прапануюць новыя ўчасткі пад будаўніцтва — на самай мяжы ахоўнай зоны.

— Вось глядзіце, мой дом стаіць на адлегласьці прыкладна 600-700 мэтраў ад глеевых стаўкоў. І нам сьмярдзіць. А той, хто возьме тыя ўчасткі, будзе яшчэ бліжэй да іх, смуроду таксама будзе больш. Калі сюды прыяжджаў намесьнік старшыні Віцебскага райвыканкаму Аляксей Героеў з супрацоўнікамі «Віцебскводаканалу», я ім паказвала. Адказ такі: у санітарна-ахоўную зону ўчасткі не трапляюць. Вось і ўсё. Яны, пэўна, мяркуюць, што розьніца ў 50 мэтраў будзе вырашальнай — гэта проста сьмешна. Дык тады скажыце людзям, каб не патрапілі ў такое ж становішча, што і мы... — кажа Ірына.

Калі вецер паўднёвы — гасьцей не запрашаць, вокны не адчыняць...

Ірына расказвае, што жыцьцё яе зараз цалкам залежыць ад накірунку ветру. Галоўнае пытаньне ад самага ранку: адкуль вецер? Калі дзьме з поўдня — насоўваецца смурод. Тое ж самае — у зацішнае надвор'е.

— Уявіце сабе, мы зьбеглі з гораду, каб штодзень дыхаць сьвежым паветрам і жыць у вёсцы. Пабудаваліся, жывем у Дабрэйцы ўжо паўгода. І вось... Карацей, жывеш згодна з Gis-Meteo. Калі чакаецца паўднёвы вецер — значыцца, ніякіх гасьцей, бялізну на вуліцу не вывешваць, вокны не адкрываць і пакоі праветрываць загадзя. Вось так. Вельмі сумна, калі па праўдзе, — кажа жанчына.

Распавядае, што падчас грамадзкага абмеркаваньня праекту, якое прайшло 3 лістапада, яе нават папракнулі тым, што, маўляў, «ведала, дзе будавалася».

— Але ж ня ведалі мы, — кажа Ірына. — Калі два гады таму ставілі каробку, мы там штодзень не знаходзіліся. Гэта ўжо потым я зразумела, што пахне тут падазрона. Паспрабавала высьветліць. Але позна ўжо было: дах стаяў, вокны ўсталяваныя... Пачала пісаць у розныя інстанцыі. У адказ — адны адпіскі, маўляў, нікому там нічым ня пахне. У «Вадаканале» таксама сказалі: нічым ня пахне. Я ім кажу: калі ня пахне, давайце будавань гэта ў цэнтры гораду...

«Нязгодныя? Лайно паплыве да вас!..»

У адказах на зварот зь Віцебскага занальнага цэнтру гігіены і эпідэміялёгіі, якія атрымала Ірына, сапраўды сьцьвярджаецца, што «непрыемнага паху ў населеным пункце Дабрэйка ня выяўлена». Як, дарэчы, і «перавышэньняў гранічна дапушчальных канцэнтрацыяў забруджвальных рэчываў у атмасфэрным паветры на мяжы зоны ўзьдзеяньня». А галоўны дзяржаўны санітарны ўрач Віцебскай вобласьці В. І. Сінкевіч абяцае ў апошнім лісьце трымаць агучаныя пытаньні пад кантролем.

Падчас грамадзкага абмеркаваньня жыхары Дабрэйкі спрабавалі давесьці, што смурод з глеевых пляцовак насамрэч ідзе, але, каб яго зафіксаваць, мала правесьці кароткатэрміновае дасьледаваньне, бо сапраўды ўсё залежыць ад накірунку ветру. Як запэўнівае Ірына, безвынікова.

— І ў гэтым мяне найбольш зьдзіўляе стаўленьне да людзей нашых чыноўнікаў і таго ж «Вадаканалу». Замест таго, каб згадзіцца, што так, пахне, так, існуюць некаторыя праблемы і трэба нешта рабіць, яны пераконваюць нас у тым, што мы дурні. Ня пахне і праблем няма! Ня згодныя? Лайно паплыве да вас! Я ня ведаю што сказаць... — гаворыць Ірына.

— Уявіце сабе, які пойдзе «водар», калі гэтае лайно пачнуць варушыць! Гэта як у прыказцы: не чапай г... — яно і сьмярдзець ня будзе.

Дрэвы замест кукурузы? Толькі праз прэзыдэнта!

Абараніць Дабрэйку ад «газавых атак» маглі б дрэвы. Але паміж глеевымі ставамі і населеным пунктам — толькі голае поле. Улетку тут расьце кукуруза.

— Я ім і кажу: каб 50 гадоў таму пасадзілі б дрэвы, тут быў бы ўжо лес. І мы б нават ня ведалі пра існаваньне нейкіх глеевых пляцовак. Была б выдатная санітарна-ахоўная зона! Добра, калі не зрабілі гэта паўстагодзьдзя таму, дык давайце падумаем пра будучыя пакаленьні і зробім гэта зараз! Але: аказваецца, вывесьці гэтыя землі з сельгаспрызначэньня (належаць прадпрыемству «Рудакова») ну ніяк не магчыма. «Такое толькі праз прэзыдэнта!» — адказваюць мне. Значыцца, будзем да яго буду зьвяртацца, — кажа Ірына Стацэнка і дадае, што ўжо рыхтуецца калектыўны зварот на імя памочніка прэзыдэнта па Віцебскай вобласьці Аляксандра Субоціна.

Наша суразмоўца зьвяртае таксама ўвагу, што ў праекце будаўніцтва нічога не гаворыцца пра тое, праз які час будуць перапрацаваныя (і ці наогул — будуць) усе адкіды. Прынамсі, праз колькі гадоў будуць апарожненыя бліжэйшыя стаўкі, а сьмярдзючая зона адсунецца далей ад вёскі. Канкрэтнага адказу на гэтае пытаньне няма.

— Калі вы жадаеце такім чынам скараціць глеевыя пляцоўкі, дык распавядзіце ж нам, як хутка яны зьнікнуць. Чаму б гэта не прапісаць у праекце і ўсіх не супакоіць? Незразумела, — зьдзіўляецца Ірына.

Чаму б не зрабіць як у Эўропе?

— І яшчэ пытаньне: чаму не разглядаюцца іншыя і больш сучасныя варыянты перапрацоўкі? Яны ж ёсьць! Зразумела, што сучасныя тэхналёгіі будуць даражэйшыя, але жывем жа ўжо не ў Савецкім Саюзе, жывем у XXI стагодзьдзі, і варта было б навучыцца думаць пра людзей і будучыя пакаленьні... — гаворыць Ірына.

Жыхарка Дабрэйкі мае на ўвазе польскую інавацыйную тэхналёгію Fuel Cal, якой сёньня карыстаюцца ў краінах ЭЗ і якая, у якасьці альтэрнатывы, разглядаецца аўтарамі праекту пляцоўкі для кампаставаньня.

Упараўнаньні з пра-панаваным праектам кампаставаньня, Fuel Cal мае большую прадукцыйнасьць перапрацоўкі (на 3 т/год) і меншы ўдзельны кошт абсталяваньня на 1 т перапрацаванага асадку. Fuel Cal амаль у 10 разоў кампактнейшае за тэхналёгію кампаставаньня і займе ўсяго 0,30 га.

Але галоўны «плюс» — паказьнік выкідаў забруджвальных рэчываў у атмасфэру: абсалютны нуль (у выпадку будаўніцтва пляцоўкі для кампосту, нагадаем, — 129 тон мэтану за год)!

Адзіны «мінус» польскай распрацоўкі — яе энэргаёмістасьць (гадавы расход сягае 730 тыс. кВт.гадз.). Здавалася б, нічога страшнага: у Беларусі будуецца АЭС... Але аўтары праекту будаўніцтва пляцоўкі кампаставаньня маюць іншае меркаваньне. «Аналізуючы вышэйсказанае, можна заключыць, што прынятая ў будаўнічым праекце тэхналёгія кампаставаньня зьяўляецца найбольш прымальнай з экалягічнага і эканамічнага пункту гледжаньня», — падсумоўваюць у справаздачы.

Усім сьмярдзіць! Але ўсе прывыклі...

— І што на гэта скажаш? Я ня ведаю, — паўтарае Ірына. — Мне мой муж гаворыць: я ўжо і сам пачынаю прывыкаць да гэтага «водару». Усім сьмярдзіць! Але ўсе прывыклі. Ці пачынаюць прывыкаць. Гэта вельмі па-беларуску. Толькі гэта не пра мяне... — кажа Ірына і абяцае працягваць змагацца супраць смуроду на віцебскіх ваколіцах.

Зьміцер Міраш
«Віцебская вясна»

КУЛЬТУРА

ЗАРОНОВСКИЙ МУЗЕЙ ПРИНИМАЕТ ГОСТЕЙ

Делегация из города-партнера Витебска Франкфурта-на-Одере открыла для себя Витебский район с его славной историей и богатым культурным наследием. Цель поездки в Беларусь — путешествие, но не обошлось и без личных дружественных контактов...

Клаус Балдауф — частый гость в северной столице Беларуси. Как говорит, имел честь 6 декабря 1991 года с немецкой стороны подписать договор о сотрудничестве между Франкфуртом-на-Одере и Витебском и с тех пор почти ежегодно приезжает сюда, чтобы организовать разные мероприятия в городах-побратимах.

— У Витебска и Франкфурта-на-Одере еще с советских времен наладились теплые дружественные связи, которые продолжаются до сих пор. Лично для меня встречи в городе на Двине проникнуты ностальгией. В них — теплота и душевность взаимоотношений с друзьями. Уверен, что и после этого визита найдут продолжение многие знакомства, завяжутся новые партнерские отношения, поскольку немецко-белорусское сотрудничество безгранично и может осуществляться в любых плоскостях, — убежден Клаус Балдауф.

Главный специалист отдела образования, спорта и туризма райисполкома Денис Жаворонков рассказал, что прорабатывается вопрос организации лагеря «Euro-Camp». Подобный опыт у придвинцев уже имеется. На протяжении двух лет в летний период на базе оздоровительного лагеря «Спартаковец» проходит подобная смена. Нынче она объединила ребят из Ивановского района Ивановской области Российской Федерации, г. Даугавпилс Латвийской Республики и сверстников из Витебского района.

— Мы будем очень рады разделить с вами чудесные мгновения, проведенные вместе в «EuroCamp», поделиться впечатлениями, обсудить новые идеи и потенциал развития лагеря, просто познакомиться друг с другом и продемонстрировать свои таланты, — подтвердил заинтересованность в совместном проекте Клаус Балдауф.

Кроме того, в Витебском районе созданы необходимые условия для новых возможностей развития рынка туристических услуг, в частности, кемпинга: оздоровительный лагерь «Луч» располагает необходимой инфраструктурой.

В последнее время поездки в домах на колесах обретают популярность. Денис Жаворонков признался, что и сам любит путешествовать на автомобиле, выбирая этот вид туризма для открытия новых стран.

Не автодом, а комфортабельный автобус выбрала для себя делегация из Германии для поездки в Беларусь. Один из маршрутов привел гостей на Витебщину. Здесь они посетили ряд городов и райцентров. Повсеместно иностранцев встречали тепло и хлебосольно, но группе из Франкфурта-на-Одере особо запомнится радушный прием в народном музее «История Зароновского края». Переступив порог культурно-образовательного центра, немцы попали в колыбель белорусской народной культуры и быта, национальных традиций и славной истории региона.

— Здесь тепло не столько от печки, — на русском языке с немецким акцентом заключили гости, — сколько от душевного приема и открытого сердца руководителя музея Людмилы Никитиной — человека, увлеченного, влюбленного в свое дело, — и ее помощников — юных экскурсоводов.

Эльвира Харде два года назад с супругом посещала Витебск и тогда открыла для себя город на Двине с его достопримечательностями. Нынешний визит познакомил ее с окрестностями областного центра. Для нее, как для педагога, важен обмен опытом в образовательной сфере. Она призналась, что наши учителя — профессионалы своего дела, умеют пробудить у школьников интерес к предмету, а значит, открыть им дорогу в мир знаний. О том, что ее коллеги из Витебского района идут путем инноваций в образовательно-воспитательной системе, Эльвира Харде смогла убедиться во время общения с коллективом Новкинской школы.

— Идеи и многочисленные проекты рождаются благодаря взаимодействию ребят и педагогов. Такое сотрудничество приносит результаты, — поделилась впечатлениями от встречи Эльвира Харде, подчеркнув, что подобное достигнуто и между руководителем Зароновского музея и его юными помощниками.

Города-партнеры живут каждый своей жизнью, не забывая при этом приобщаться к важным событиям друг друга. Все как в жизни друзей. А поскольку у человека, как правило, больше одного друга, так и у породненных городов бывает большое количество, и чем это число больше, тем более дружественным и гостеприимным является город. Гости из Германии отнесли к таковым Витебский район, где, как в доме, живет народная душа, а его жители открыты для взаимоотношений и сотрудничества.

Татьяна Диканова

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

БЕЛАРУСЬ–КІТАЙ

АДНОЙ ДАРОГАЙ, АЛЕ Ў РОЗНЫЯ БАКІ

Паміж Беларуссю і Кітаем шмат агульнага. Адрозненні выяўляюцца толькі ў адным — у канчатковым выніку. За два дзесяцігоддзі сярэдні заробак у Кітаі павялічылася з 50 да 750 долараў. І палітычная несвабода гэтаму не перашкодзіла. Беларусь жа чарговым разам спрабуе штурмаваць 500-доларавы мяжу...

…Але дзе сёння Кітай і дзе Беларусь? І чаму сялянская краіна, што знішчыла падчас «Культурнай рэвалюцыі» сваю інтэлігенцыю, за тры дзесяцігоддзі здолелаператварыцца ў сусветную майстэрню, а «зборачны цэх» СССР за гэты ж час перайшоў у шэрагі дзяржаў-жабракоў, няздольных пражыць без чарговы крэдытнай падачкі?

Мы апярэдзілі Самалі і Судан

За два дзесяцігоддзі сярэдні заробак у Кітаі павялічылася з 50 да 750 долараў. І палітычная несвабода гэтаму не перашкодзіла. Беларусь жа чарговым разам спрабуе штурмаваць 500-доларавы мяжу. Да канца года засталося тры месяцы. Надзея яшчэ не зусім памерла, але яе стан блізкі да каматознага.

Краіны, якія міжнародная няўрадавая арганізацыя «Freedom House» адносіць да несвабодных, на мове «Азбукі паліталогіі» называюцца аўтакратыямі. Варта адрозніваць персаналістычныя аўтакратыі (беларускі выпадак) ад партыйных, якія да распаду савецкага блоку не былі рэдкасцю.

Сучасны Кітай — унікальная аўтакратыя. Камуністычная партыя не толькі захавала манаполію на ўладу, але і асвоіла тэхналогію перыядычнай змены сваіх лідараў, выключыўшы тым самым «гонку на лафетах», якую са здзіўленнем назіраў свет у СССР у пачатку 1980-х гадоў.

З дапамогай Сусветнага банка паспрабуем асэнсаваць сілу і эфектыўнасць вертыкалі дзяржаўнай улады ў Беларусі і Кітаі (глядзі табліцу). Рэйтынг якасці дзяржаўнага кіравання разлічваецца экспертамі банка на аснове некалькіх сотняў пераменных для кожнага з шасці паказчыкаў у інтэрвале ад 0 да 100. Чым ніжэйшы рэйтынг — тым горшая якасць кіравання. Ісціна пазнаецца ў параўнанні, таму ў табліцу мы ўключылі і рэйтынг Аўстраліі.

Першае, што кідаецца ў вочы, — гэта правал па паказчыку «ўлік меркавання насельніцтва і падсправаздачнасць дзяржаўных органаў». Лепшай ілюстрацыі да слогану «Дзяржава для народа», мабыць, і не прыдумаць. Горш, чым у Беларусі і Кітаі, меркаванне насельніцтва ўлічваецца толькі ў Іране, Лаосе, Самалі, Судане, Экватарыяльнай Гвінеі, Эрытрэі і Паўночнай Карэі.

Адносна высока Сусветны банк ацаніў палітычную стабільнасць у Беларусі. Яна ў 1,7 разы вышэй, чым у Кітаі, але ў 1,8 разы ніжэй, чым у Аўстраліі. Адсюль дваістасць ацэнак: з аднаго боку, прэтэнзіі АП на тытул «донара рэгіянальнай стабільнасці», з другога — пастаянныя развагі на тэму «разгойдвання лодкі».

Што тычыцца астатніх паказчыкаў, то ўсур'ёз казаць пра канкурэнцыю беларускай вертыкалі з кітайскай не даводзіцца…

Паводле рэцэпту Канфуцыя

«Калі мы не вывучаем грамадскую думку, дык мы не маем права прамаўляць сваё ўласнае меркаванне. Грамадская думка — кіраўніцтва да дзеяння». Аўтар цытаты — Маа Цзэдун. Яго словы не разыходзяцца са справай. У краіне дзейнічаюць больш за тысячу фірмаў, якія праводзяць апытанні насельніцтва, і ўлада шчодра выдаткоўвае сродкі на сацыялагічныя даследаванні.

«Мой пекінскі суседскі камітэт і мэрыя, — адзначае амерыканскі пісьменнік Джэф Браўн, — пастаянна размяшчаюць аб'явы, якія запрашаюць групы людзей — арандатараў, домаўладальнікаў, тых, каму за 70, жанчын, маладзейшых за 40 гадоў, тых, хто мае ці не мае медыцынскіх страховак, пенсіянераў — на разнастайныя апытанні».

Уявіць сабе нешта падобнае ў Беларусі немагчыма. Дзяржаўныя сацыялагічныя службы, якія праводзяць апытанні за грошы падаткаплатнікаў, не спяшаюцца даводзіць вынікі сваіх даследаванняў да тых, хто іх аплачвае. Вось такая дэмакратыя! Што да незалежных сацыялагічных службаў, дык каб іх падлічыць, хопіць пальцаў на адной руцэ.

Кітайскі варыянт пабудовы мерытакратычнай дзяржавы грунтуецца на вучэнні, распрацаваным Канфуцыем (553–480дан.э.). Ягоцэнтральны элемент — упарадкаванне адносін кіраўнікоў і падданых. На працягу тысячагоддзяў галоўнай сельскагаспадарчай культурай у Кітаі з'яўляўся рыс. Каб яго вырошчваць, патрэбная была не толькі ўпартая праца сялян, але і эліты найвышэйшага ўзроўню, без чаго было немагчыма стварэнне складаных ірыгацыйных збудаванняў. Таму сістэма адбору дзяржаўных службоўцаў пры дапамозе адмысловых экзаменаў — адзін з найбольш вядомых інстытутаў традыцыйнага Кітая. І ўжо паўтары тысячы гадоў яна функцыянуе ў амаль нязменным выглядзе.

Беларусь жа была і застаецца прыкладам ручнога кіравання. «Гэта не індывідуальны стыль, — тлумачыць філосаф Аляксандр Рубцоў, — а аснова рэжыму». Нездарма ж АП называе кіраўнікоў раённых адміністрацый «гаспадарамі», якія маюць «салідныя індульгенцыі, салідные прыкрыццё» з боку АП. Гэта прыкрыццё абараняе «гаспадароў» не толькі ад губернатараў, але і ад насельніцтва…

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

МЯСЦОВАЯ КАМПАНІЯ

ЛЮБЫЕ ВЫБОРЫ — РАЗ ПЛЮНУТЬ

Местные выборы 2018 года (да и любые другие) для режима — лишь дело техники. Но без политической конкуренции власть загнивает, а будущее страны оказывается под ударом...

Александр Лукашенко предсказуемо согласился назначить местные выборы на 18 февраля 2018 года. Столь же предсказуем и сюжет кампании. Никаких изменений в избирательное законодательство белорусские власти вносить не стали. Впрочем, показная либерализация не исключена: в местные Советы могут пропустить несколько десятков умеренных представителей оппозиции.

Смутьянов утихомирили

Если же серьезно, то оснований волноваться за исход грядущей кампании у высокого начальства нет. Хотя в принципе с фразой Лукашенко, что февраль — спокойный месяц, можно поспорить.

Видимо, так казалось и в минувшем феврале, когда глава государства отправился в Сочи. Но как раз тогда в столице прошел первый «Марш возмущенных белорусов», оказавшийся неожиданно многолюдным по меркам здешней политической зимы, — до трех тысяч участников.

Эта акция стала детонатором протестов в регионах против, мягко говоря, неудачного декрета № 3. В итоге президент был вынужден дать силовикам отмашку на жесткие действия, кульминацией которых стал зловеще-эффектный разгон Дня Воли 25 марта вымуштрованными подразделениями «робокопов» в навороченных доспехах.

Но сегодня предпосылок для подобных бунтов электората, подогреваемого «пятой колонной», нет. Дала эффект комбинация методов: устрашение, перелицовка «антитунеядского» декрета, директивное повышение зарплат и т.д. Всем до сакральной тысячи рублей к концу года, конечно, не повысят, но рост налицо.

А главное, выросли цены на нефть и основные продукты белорусского экспорта. Так что потекла кое-какая валюта — и пока можно даже отодвинуть переговоры о кредите с МВФ, который, в частности, бухтит по поводу волюнтаристского повышения зарплат и настаивает на росте коммуналки.

«Местная власть в Беларуси фактически не является властью», — отметил в комментарии для Naviny.by эксперт аналитического центра «Стратегия» (Минск) Валерий Карбалевич, имея в виду весьма ограниченные полномочия Советов. … При этом, прогнозирует Карбалевич, «знаковых людей от оппозиции в Советах не будет», туда попадут разве что «те, кто доставит минимум хлопот».

Такой опыт у властей уже есть: пропустив в Палату представителей на выборах 2016 года Елену Анисим и Анну Канопацкую, белорусский режим вроде как угодил Европе и в то же время, как вполне ясно сейчас, через год, не получил гвоздей в стуле. Дамы-депутаты повели себя значительно умереннее, осмотрительнее, чем ожидали многие политические болельщики. А у Канопацкой даже возникли явные терки с руководством родной партии — Объединенной гражданской.

Лидер движения «За Свободу» Юрий Губаревич допускает, что сейчас «в районные, сельские или поселковые Советы будет пропущено до тридцати демократических депутатов». Интересное совпадение цифр: само движение тоже ограничится выдвижением по всей Беларуси лишь трех десятков кандидатов (при том что на этих выборах «разыгрывается» 18 111 депутатских мандатов). Плюс кампания наблюдения «Право выбора» в сотрудничестве с другими оппозиционными структурами.

Первый президент не властен только над временем

По большому счету, не только местные, но и парламентские, и даже президентские выборы при любовно отлаженном механизме элегантных побед являются для Лукашенко вопросом в основном техническим.

Вот теперь, к слову, надо помозговать, как развести очередные выборы президента и Палаты представителей, поскольку по графику они почти совпадают. Возможно, одну из кампаний передвинут с 2020 на 2019 год. И более вероятно, прогнозируют эксперты, что урежут каденцию депутатам, а не президенту.

А так — да, стабильность. Революцией в стране и не пахнет, а чисто электоральным образом эту власть не поколебать.

Бессменный президент Беларуси не властен только над временем. Ахиллесова же пята авторитарных режимов персоналистского типа — то, что отсутствует нормальный механизм транзита власти. И тем более нет развитого политического класса.

А это означает, что после Лукашенко с большой долей вероятности нашу страну ждет или новый авторитаризм (возможно помягче), или какой-то вариант гибридной аннексии. Для восточной соседки при определенных обстоятельствах это тоже может стать лишь делом техники. При этом Москва, пожалуй, милостиво оставит белорусам флаг и герб. Они же — почти как были в БССР.

Но даже если отбросить апокалиптические сценарии, то главный порок системы налицо уже сегодня. Мы четко видим, что без политической конкуренции власть деградирует и загнивает, обрекая на деградацию и всю страну.

(скарочана)

Александр Класковский
http://naviny.by

РЭДКІ КІРАЎНІК

МЭР СЛУПСКА: ЖИТЕЛЯМ НЕ МЕШАЕТ ТО, ЧТО Я ГЕЙ…

По данным последних польских соцопросов, каждый четвертый поляк готов проголосовать за Роберта Бедроня как кандидата на пост президента Польши в 2020 г. 41-летний Роберт Бедронь — польский политик, публицист, первый и пока единственный депутат Польского Сейма, открыто заявивший о своей гомосексуальности

В 2014 г. Роберт Бедронь победил на выборах мэра (в Польше эта должность называется «президент») г. Слупска с населением 95 тысяч. Кроме того, что Бедронь не имел ни родственных, ни профессиональных связей со Слупском, он стал президентом города, у которого были миллионные долги. Что из этого вышло, на чем пришлось экономить жителям города, как президент города общается с народом – об этом Роберт Бедронь рассказал Марине Гуляевой.

- Когда вас избрали президентом Слупска, долги города составляли около 300 млн. злотых ($85,7 млн.) – какова сейчас финансовая ситуация?

- За три года мы уменьшили долг почти на 60 млн. злотых. Это было очень жесткое «затягивание поясов». И это началось с самого верха. Я, для того, чтобы убедить жителей города в необходимости экономии, должен был начать с себя. Я отказался от служебного автомобиля и пересел на велосипед. Мы в Ратуше перестали покупать бутелированную воду – да, символическая экономия, около 20 тыс. злотых ежегодно, учитывая 500-миллионный бюджет. Но люди увидели, что я начал экономию с самого себя. Кроме того, я ограничил административные расходы, уволил какое-то количество людей…

- А как это выглядит – город-банкрот?

- Приходит инспектор и постановляет, что город ни на что не может тратить, кроме текущих расходов. Т.е, все доходы должны идти на выплату долга. Город не может ремонтировать дорог, не может рассчитывать на европейские средства. Пока не будет выполнена программа по выплате долга. PiS бы хотел, чтобы я обанкротился, но я не дамся (смеется). Еще я ограничивал движение общественного транспорта, не включал освещение Ратуши... А что еще оставалось делать?.. Я не закончил строительство аквапарка – а как?.. Такие долги и плескаться в аквапарке?.. И не закончу строительство, пока не осознаю, что мы уже вышли на ровную дорогу.

- В одном из интервью вы сказали, что только журналистов интересует ваша сексуальная ориентация, а ваших избирателей – нет.

- Да, моих избирателей больше интересовало, отремонтирую ли я дороги. Жителям города не мешает то, что я гей, им мешает, что в городе нет тротуара. А я не мог этого сделать в первые два года, потому что у меня просто не было денег! Я вообще не мог сделать все те вещи, которые мои избиратели видели в других городах. Я взял город-банкрот! Буквально через несколько дней, как я стал президентом города, приехала ко мне фирма, которая знала, что город уже не может взять кредит в банке, и предложила мне, чтобы я заложил Ратушу! Потому что они знали, что у меня нет выбора. И тогда я понял, что к..., в самом деле все очень плохо. Мой соперник на выборах, который был уверен, что выиграет выборы, говорил мне: «Роберт, я в шоке от того, что тут в Слупске происходит! Если через год меня не вывезут на тачке отсюда, то это будет просто чудо!» И когда я выиграл выборы, то каждый день вспоминал эти слова, что вывезут на тачке...

- Что вас больше всего поразило, когда вы встречались с людьми?

- Человеческое разочарование. Люди говорили о том, что государство о них забыло. Я видел, что у людей пропало чувство собственного достоинства! А я бы хотел, чтобы люди в Слупске чувствовали, что они не хуже, чем другие, что Слупск не хуже, чем другие города в Польше! Да, Варшава – супер, но наш Слупск – тоже супер!

- Чем из сделанного в Слупске вы особенно гордитесь?

- Очень горжусь тем, что привлек жителей города к участию в делах Слупска. Я хочу вернуть людям веру в то, что они могут принимать решения о делах города, и для этого я создал множество всяких рад. Кроме того, что я регулярно выставляю на улицах Слупска красный диван и сажусь на него...

- Простите, что вы делаете?..

- Ставлю на улицах красный диван, сажусь на него и разговариваю с жителями города. С людьми ведь нужно разговаривать, правда?.. А еще я читаю лекции о демократии в школах, недавно начал читать лекции о польской Конституции. Так вот, я создал Раду женщин, Раду пенсионеров, Раду культуры и еще множество рад, куда входят жители Слупска. Как говорят мои чиновники – у нас такой Крайрад. Все просто – я не заканчивал университета, где учат, как быть президентом города. И я не самый умный на свете. Для меня самое главное знать, что думают люди - женщины, пенсионеры, молодежь – о своих проблемах, о проблемах города. И в своих Радах они говорят об этом. Чиновники Ратуши Рады терпеть не могут – а как же, конкуренты! Зачем им конкуренты, если они самые умные?.. Зачем им какие-то Рады?..

- А много было желающих вступить в Рады?

- Очень много! Особенно среди женщин. Говоря о женщинах, у нас в органах управления городских учреждений почти не было женщин. Мне все объясняли, что это потому, что, мол, очень мало компетентных женщин. Но я не верил. И ввел квоту – не менее 40% женщин должно быть в органах управления. Смех начался - что он тут за «Сексмиссию» такую устраивает («Сексмиссия» - известная польская комедия 1983г., в советском кинопрокате проходила под названием «Новые Амазонки». Фильм о том, как женщины захватывают власть на планете, М.Г.)! Меня упрекали, что это искусственное насаждение, что сами женщины этого не захотят... Ничего подобного! Толпы женщин захотели войти в органы управления!

- О Слупске год назад писали, что это единственный город, на сайте которого вывешивается информация не только о вашей зарплате, но и всех чиновников Ратуши – это до сих пор так?

Слупск – по-прежнему единственный город в Польше, где все расходы, зарплаты, счета, мой календарь, календарь моих заместителей – все это можно увидеть в режиме онлайн.

- Да, все можно увидеть и проверить - на что мы тратим деньги города. И вот эта транспарентность привела к тому, что мне стало проще разговаривать с жителями города, потому что все было открыто. Ничего не скрывалось и не скрывается. Люди не верят власти, потому что не знают, что власть делает. Я знал, что никто бюджета города не читает – ни жители, ни те, кто его разрабатывают. Поэтому я сделал бюджет в виде комикса – его можно прочитать в автобусах, в Ратуше взять.

- Говорят, зарплата у вас меньше, чем у других президентов таких же городов – 8 тыс. злотых ($2,2тыс.).

- Да, самоуправленец в меньшей административной единице получает больше, чем я. И это тоже вопрос солидарности с жителями города: если я говорю жителям города, что мы экономим, то я сам тоже должен экономить. Если я говорю, что мне очень важно доверие людей, то я должен выходить со своим красным диваном на улицы и разговаривать с людьми! Если я хочу, чтобы мой город выплатил долги, хочу, чтобы люди мне доверяли – что, я должен сидеть в лимузине и не выходить из своего кабинета?! ..

(моцна скарочана)

http://www.belaruspartisan.org

БЕЛАРУСЬ – ЕС

ВАЖНА СЫСЦІ АД ЗАЛЕЖНАСЦІ АД АДНОЙ КРЫНІЦЫ

Кіраўнік беларускай дэлегацыі на саміце «Усходняга партнёрства» ў Брусэлі, міністр замежных справаў Уладзімір Макей па завяршэнні мерапрыемства цэлую гадзіну размаўляў з журналістамі.

Макей быў у вельмі пазітыўным настроі, шмат усміхаўся і жартаваў. Варта адзначыць, што далёка не ўсе кіраўнікі дэлегацый былі настолькі ж адкрытыя для размоваў з прэсай. Парашэнка фактычна ўцякаў ад журналістаў. Аліеў, Саргсян рабілі тое ж самае. Макей адказваў на пытанні, пакуль не скончыліся, больш за гадзіну.

… Міністр шмат гаварыў, што самае важнае на сённяшні дзень — гэта стабільнасць у нашым рэгіёне. «Мы зацікаўленыя ў больш прагматычным, заземленым характары адносінаў. Узаемадзеянне мусіць быць нацэленым на канкрэтныя вынікі, каб звычайныя людзі адчулі, што такое „Усходняе партнёрства“. Не нейкае там партнёрства на ўсходзе, а штосьці гэта за праграма. Напрыклад, у Брэсце, каб дзякуючы „Усходняму партнёрству“ была аднаўленая памежная інфаструктура, з'явіліся новыя транзітныя калідоры, а адпаведна і новыя працоўныя месцы».

Немагчыма было абысці тэму Расіі. Уладзімір Макей сказаў, што і дзякуючы Беларусі Расія ніякім чынам не згадваецца ў выніковай дэкларацыі. «Мы зацікаўленыя ў больш цесным супрацоўніцтве паміж еўразійскімі і еўрапейскімі інтэграцыйнымі аб'яднаннямі. Патрэбны больш цесны дыялог, накіраваны на ўзнаўленне даверу паміж намі», — адзначыў міністр.

«Мы не ставім задачу, і ніхто ад нас не патрабуе стрымгалоў бегчы ў ЕС, мы з'яўляемся сябрам Еўразійскага эканамічнага саюза, нам трэба яго развіваць. Аднак вельмі важнай з'яўляецца тэма дыверсіфікацыі, каб мы сышлі ад залежнасці ад адной крыніцы, накірунку. Каб мы ў крызіснай сітуацыі маглі мець нейкія падушкі. Еўрапейскі саюз — гэта вельмі важны гандлёва-эканамічны партнёр. Мы не будзем разрываць партнёрскія сувязі з Расіяй, але трэба развіваць з ЕС і больш далёкай дугой», — гэта не новая пазіцыя МЗС. І ягоны кіраўнік часта агучвае такую афіцыйную пазіцыю.

Калі пытанні Макею задавалі па-беларуску, іх было нямала, у тым ліку ад «НН», то Макей адказваў па-беларуску. Адзначым, што мова Макея правільная, гаворыць ён на ёй амаль без памылак. Звяртала ўвагу, што міністр ужываў слова «звяз», а не «саюз».

«Калі казаць мае асабістыя адчуванні, то з 25 гадоў незалежнасці мы мелі 20 гадоў абмежаванняў у адносінах з ЕС, то санкцыі нейкія, то яшчэ штосьці. Летась у лютым большасць санкцый былі адмененыя. Дзякуй богу, што да еўрапейцаў прыйшло разуменне, што немагчыма імгненна нешта змяніць. У нас розныя сітуацыі — менталітэт, кантэкст, дабрабыт. Цяпер еўрапейцы разумеюць, што неабходна мець дыферэнцыяваны падыход. Беларусь ніколі не была краінай, якая стварала праблемы Еўразвязу. Наша мяжа — самая надзейная».

Чыноўнік адзначыў, што да наступнага саміту праз два гады Беларусь падыдзе з канкрэтнымі дакументамі.

«Беларусь падыдзе да гэтага саміту з новым узроўнем супрацоўніцтва з Еўропай. Будуць пагадненні, пра якія ўсе будуць гаварыць. Не буду канкрэтна гаварыць пра дамоўленасці. Мы зацікаўленыя, каб базавае пагадненне паміж Беларуссю і ЕС было падпісана як мага хутчэй. Наконт візаў сапраўды засталося зусім мала тэхнічных і 1-2 палітычных момантаў, над якімі мы працуем. Мы можам пераадолець гэтыя цяжкасці», — гаворка пра змяншэнне цаны шэнгенскіх візаў для грамадзян Беларусі.

Карэспандэнт «Нашай Нівы» пацікавіўся, ці меў Макей размову з Ангелай Меркель, з якой сядзеў побач на саміце. «Я не звыкся хваліцца сваімі сустрэчамі, расказваць, пра што размаўляў з іншымі дэлегатамі. Я меў сустрэчы з кіраўнікамі дэлегацый усіх краін „Усходняга партнёрства“. На ланчы сядзеў з прэм'ер-міністрам Грэцыі. Я расказаў яму, як развіваюцца нашы адносіны. Некалькімі словамі перакінуўся з Ангелай Меркель, але не хачу ўдакладняць пра штосьці канкрэтна. Былі вельмі цікавыя перамовы з еўракамісарам Ханам і вярхоўным прадстаўніком ЕС Магерыні, ёсць шэраг прапаноў, якія мы будзем далей абмяркоўваць»…

Зміцер Панкавец
"Наша Ніва"

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 30.11.2017 у 15.20
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.